

M. 8, 4. आश्वमेधमहिहोत्राणि मुनीनां गृहीत्वा प्रतिपत्त्यप्सु SUND. 2, 14. तापसा उत्तर्हिताः सर्वे साग्निहोत्राभ्यामाः N. 12, 71. अग्निहोत्रात्समुत्थाय (die Göttin Sāvitrī) ŚIV. 1, 8. Dagegen bezeichnet अग्निहोत्र in यवाग्वामिहोत्रं बुकोति oder यवागूमहिहोत्रं बुकोति P. 2, 3, 3, Sch. den dem Feuer geweihten Gegenstand.

2. अग्निहोत्र (अग्नि + होत्र) adj. f. ई 1) Agni opfernd: अग्न्यहं विश्वाः पृतना यथासान्वेय विधमग्निहोत्रा इदं कृविः AV. 6, 97, 1. — 2) zur Agnihotra-Handlung bestimmt: यस्याग्निहोत्र्युपावमृष्टा दुक्तमानोपविशेत्का तत्र प्रायश्चित्तिरिति wenn Einem die zum Agnihotra bestimmte und herbeigeführte Kuh unter dem Melken sich niederlegt, wie hat man da zu verfahren? AIR. Ba. 5, 27.

अग्निहोत्रकैवणी (1. अग्निहोत्र + क्वनी) f. Opfertgabenschaukel ÇAT. Ba. 1, 1, 1, 22, 2, 1. ĀCV. GṆS. 4, 3. — Vgl. क्विपर्यक्षा.

अग्निहोत्रकृत् (1. अग्निहोत्र + कृत् adj. Feueropfer (अग्निहोत्र) darbringend: यत्र मुहूर्ता मुक्तामग्निहोत्रकृता यत्र लोकः AV. 3, 28, 6.

अग्निहोत्राकृति (1. अग्निहोत्र + आकृति) f. die mit dem Agnihotra verbundene Anrufung ÇAT. Ba. 2, 3, 2, 17.

अग्निहोत्रिन् (von 1. अग्निहोत्र) adj. das Feueropfer darbringend, das heilige Feuer unterhaltend H. 835. M. 11, 41. JĪĒK. 3, 184.

अग्निहोत्रोच्छिष्ट (1. अग्निहोत्र + उच्छिष्ट von शिष्) n. der Ueberrest von dem Agnihotra ÇAT. Ba. 2, 3, 1, 39.

अग्नीध्र (अग्नि + ध्रु) m. der mit dem Anzünden des heiligen Feuers beauftragte Priester VS. 7, 15. ÇAT. Ba. 1, 2, 4, 13. AIR. Ba. 5, 25. P. 2, 2, 92.

अग्नीध्र m. 1) = अग्नीध्र AK. 2, 7, 17, v. l. — 2) N. pr. ein Sohn des Prijavrata und der Kāmja, König von Āmbudvīpa, VP. 162. einer der Saptarshi im 14ten Manvantara, HARIV. 491. — Scheint fehlerhafte Lesart für आग्नीध्र zu sein.

अग्नीध्री (आ?) = आग्नीध्रा H. 814, Sch.

अग्नीन्द्र (अग्नि + इन्द्र) m. du. Agni und Indra, VS. 7, 32.

अग्नीन्धन (अग्नि + इन्धन) n. das Anzünden des heiligen Feuers H. 814. M. 2, 108.

अग्नीपर्जन्य (अग्नि + पर्जन्य) m. du. Agni und Parjanya, RV. 6, 52, 16.

अग्नीय (von अग्नि) adj. auf Agni bezüglich gaṇa उत्करादि.

अग्नीवरुण (अग्नि + वरुण) m. du. Agni und Varuṇa, P. 6, 3, 27.

अग्नीषोम (अग्नि + सोम) m. du. Agni und Soma, P. 6, 3, 27. 8, 3, 82.

An sie gerichtet ist RV. 1, 93. Ausserdem werden sie erwähnt 10, 19, 1. 66, 7. AV. 1, 8, 2. 3, 13, 5. 6, 54, 2. 61, 3. 93, 3. 8, 9, 14. 12, 4, 26. 18, 2, 53. VS. 1, 10, 13. 22, 2, 15. 6, 9. 24, 23. 25, 5, 6. अग्नीषोमात्मकं चैव जगत्स्थारजङ्गमम् HARIV. 10666.

अग्नीषोमप्रणयन (अग्नीषोम + प्रणयन) n. das Herbeibringen des Feuers und des Soma. So heisst nach ŚIV. zu AIR. Ba. 1, 30. die Ceremonie, in welcher ein Feuerbrand in dem Feuer (आकृवनीय), das unter der Thüre des Praचीनवंश (s. d.) flammt, entzündet und auf das आग्नीध्रीय gelegt und gleichzeitig der Soma von eben dorthier zu dem कृविधान (s. d.) geschafft wird. Vgl. AIR. Ba. a. a. O. und ĀCV. ÇA. 4, 10.

अग्नीषोमीय (von अग्नीषोम) adj. dem Agni und Soma geweiht u. s. w. P. 4, 2, 32. द्वित्रया अग्नीषोमीयाः VS. 24, 8, y एवाग्नीषोमीयैः पशुर्बध्यते AV.

9, 6, 6. पुरुषस्य वा एषो ऽस्माति यो ऽग्नीषोमीयस्य पशोरस्माति AIR. Ba. 2, 3. ĀCV. ÇA. 4, 11. ÇAT. Ba. 1, 6, 2, 14.

अग्नीषोमीयल (von अग्नीषोमीय) n. das Angehören dem Agni und Soma: °वाङ्मस्य SuçA. 1, 43, 18. °वाङ्मगतः 154, 4; vgl. 320, 13. fgg. und अग्न्यात्मक.

अग्न्यागार (अग्नि + अगार) m. Wohnung des Feuers, der Ort wo das heilige Feuer aufbewahrt wird R. 2, 32, 2. (Gora. अग्न्या°). — Vgl. अग्निशाल. अग्न्यागार (अग्नि + अगार) m. = अग्न्यागार KĀTJ. ÇA. 4, 2, 11. M. 4, 58. R. 2, 3, 12. 76, 13. 5, 32, 86. Sch. zu ÇAK. 48, 4.

अग्न्यात्मक (von अग्नि + आत्मन्) adj. Agni's Wesen, Natur habend: सोमात्मिका स्त्री, अग्न्यात्मकः पुमान् ÇAṆKAR. in Ind. St. I, 406, N.; vgl. अग्नीषोमीयल.

अग्न्याधान (अग्नि + आधान) n. die Anlegung eines heiligen Feuers H. 836. KAUSH. Ba. in Ind. St. II, 288. Verz. d. B. H. No. 237. 877. — Vgl. अग्न्याधेय und अग्न्याकृति.

अग्न्याधेय (अग्नि + अधेय) n. = अग्न्याधान AV. 11, 9, 8. ĀCV. ÇA. 1, 1, 2, 1. M. 2, 143. 11, 38; vgl. VS. 3, 1—8.

अग्न्यालय (अग्नि + आलय) m. = (?) अग्न्यागार ÇATĪDH. im ÇKDn. (= यज्ञाग्न्याधारकाणं sic!).

अग्न्याकृति (अग्नि + आकृति part. praet. pass. von धा + आ) adj. der ein heiliges Feuer angelegt hat (= आकृताग्नि) P. 2, 2, 37. H. 835, Sch. R. 6, 93, 30. — Vgl. अग्न्याधान, अग्न्याधेय.

अग्न्युत्पात (अग्नि + उत्पात) m. eine feurige Luftscheinung AK. 1, 1, 2, 10.

अग्न्युपस्थान (अग्नि + उपस्थान) n. Verehrung des Feuers; findet statt nach vollzogenem Agnihotra, so wie bei der Abreise und Wiederkehr des Hausvaters, ÇAT. Ba. 2, 3, 4, 38. 4, 2, 2.

अग्न्योर्ध्व (अग्नि + र्ध्व) m. Feueranleger VS. 30, 12.

अगमन् = संग्रामनाम NAIGH. 2, 17; vgl. अगमन्, सगमन्.

1. अग्र्य n. UN. 2, 29. SIDDH. K. 249, a, ult. 1) Spitze, äusserstes Ende, Gipfel AK. 3, 4, 25, 185. 2, 4, 4, 12. H. 1121. an. 2, 392. MED. r. 3. 4. उद्वृत्तः सक्तमूलमिन्द्र वृक्षा मध्यं प्रत्ययं प्रणीहि RV. 3, 30, 17. आ नखाधेभ्यः BṚH. ĀR. UP. 1, 4, 7. M. 2, 167. वृत्तस्य मूले — मध्ये — अग्रे KĀND. UP. 6, 11, 1. कायमङ्गुलिमूले ऽग्रे देव्यम् M. 2, 59. पर्वताग्राणि R. 6, 3, 14. 1, 45, 81. नगाग्र N. 13, 8. वृष्टिवातावधूताग्रान्पादपान् DāC. 1, 16. संप्रेक्ष्य नासिकायं स्वम् BHAG. 6, 13. अग्रे (धनुषः) वर्तिरुत्थयि H. 775. किन्तुनाग्रा adj. f. R. 1, 28, 17. गिरिभृङ्गाग्रो शिलाम् 6, 78, 10. Auch m.: दुमाग्रानभिसेपतति R. 5, 60, 16. Uebertr.: धर्मस्य ब्राह्मणो मूलमग्रं राजन्य उच्यते M. 11, 88. चतुषो ऽग्रम् die Spitze, Schärfe des Auges: दिष्ट्यासि मे राघव चतुषो ऽग्रं प्राप्तः R. 6, 36, 72 (vgl. अग्रान्ति). Häufig steht अग्र scheinbar adjectiv. am Anf. einer Zus.; vgl. अग्रनख, अग्रनासिका, अग्रहस्त, अग्रान्ति. — 2) das Oberste, Oberfläche AK. 3, 4, 185. H. an. 2, 392. MED. r. 3. तत्पिण्डाग्रं प्रपद्येत M. 3, 228. सर्वरसाग्रे माण्डम् AK. 2, 9, 49. — 3) Vorderseite, Fronte AK. 3, 4, 185. H. an. 2, 391. MED. r. 3. RV. 1, 112, 18. बलाग्रे तिष्ठते वीरो नलः R. 6, 2, 16. अनीकाग्रेषु तिष्ठति बलिनः 6, 3, 16; vgl. अग्रम् u. s. w. Wie bei 1. umgestellt: vgl. अग्रकाय, अग्रजङ्घा, अग्रानीक u. s. w. — Loc. अग्रे vorn, voran: अग्र इममग्र्य यज्ञं नयत ÇAT. Ba. 1, 1, 2, 7. विश्वामित्रो यपावप्रे ततो रामः R. 1, 24, 6. अग्रे कृत्वा कूनूमत्तम् 5, 59, 8; vgl. अग्रेसर,